

Umut Merkezi Ostomi Yaşam Kalitesi Ölçeği (Hope Center Ostomy Quality of Life Scale)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Umut Merkezi Ostomi Yaşam Kalitesi Ölçeği (Hope Center Ostomy Quality of Life Scale)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32092>

Özet

Umut Merkezi Ostomi Yaşam Kalitesi Ölçeği (UMO-YKÖ), Ostomi hastalarının yaşam kalitesini değerlendirmek amacıyla uyarlanmış psikometrik bir araçtır. Bu ölçeğin uyarlama ve doğrulama çalışması, Figen Erol tarafından 2011 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nde yüksek lisans tezi olarak gerçekleştirilmiştir. Ölçek, ostomi varlığına bireyin fiziksel, sosyal ve psikolojik düzeyindeki etkilerini ölçerek, kapsamlı bir yaşam kalitesi değerlendirmesi sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Umut Merkezi Ostomi Yaşam Kalitesi Ölçeği, Ostomi, Stoma, Yaşam Kalitesi, Psikometri, Uyarlama, Sağlık, Hemşirelik.

Yazarlar

Figen Erol.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, Ostomi ameliyatı geçirmiş bireylerin yaşam kalitesini standardize edilmiş ve kültürel olarak geçerli bir araç kullanılarak ölçmektir. Bu araç, klinisyenlere ve araştırmacılara ostomiye bağlı sorun alanları (fiziksel rahatsızlık, sosyal etkileşimler, psikolojik stres) belirleme konusunda yardımcı olmayı hedefler. Elde edilen veriler, hastaların ihtiyaçlarına yönelik daha etkili ve kişiselleştirilmiş bakım planlarının geliştirilmesine olanak tanır.

Ölçek, özellikle Türk popülasyonunda ostomi bakım ve rehabilitasyonu alanında yürütülecek bilimsel çalışmalar için güvenilir bir veri toplama aracı sağlamaktadır. Orijinal ölçeğin Türkçe kültürüne uygun hale getirilmesiyle, uluslararası çalışmalarla karşılaştırma yapma imkanı da sunulmuştur.

Yapı

Umut Merkezi Ostomi Yaşam Kalitesi Ölçeği, genellikle Sağlıkla İlgili Yaşam Kalitesi (HRQoL) yapısını ölçmektedir. Bu yapı, bir bireyin genel refah düzeyinin, hastalığı veya tıbbi durumu (bu durumda ostomi) nedeniyle nasıl etkilendiğini değerlendirir. Ölçek, muhtemelen çok boyutlu olup, tipik olarak aşağıdaki alanları içermektedir:

Fiziksel düzeylilik ve Semptomlar (Örn: Cilt tahrihi, torba yönetimi, yorgunluk).

Psikolojik Refah (Örn: Depresyon, anksiyete, vücut imajı sorunları).

Sosyal düzeylilik (Örn: Sosyal izolasyon, yaşamına katılım, cinsel yaşam).

Geçerlik

Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışması, psikometrik özelliklerinin incelenmesine odaklanmıştır. Uyarlama sürecinde genellikle dilsel ve kültürel eşdeğerlik çalışmaları yapılmış olup, yapı geçerlik düzeyini belirlemek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi (DFA) gibi yöntemler kullanılmıştır. Orijinal kaynakta spesifik istatistiksel değerler belirtilmese de, yüksek lisans tezi, ölçeğin Türk kültüründe ostomi hastaların yaşam kalitesini doğru bir şekilde ölçtüğünü kanıtlamayı amaçlamıştır.

Çerik geçerliliğinin sağlanması için uzman görüşlerine başvurulmuş ve eş zamanlı geçerliliği incelemek amacıyla benzer yapıya ölçen diğer geçerli ölçeklerle korelasyon analizleri yapılmış olması muhtemeldir. Bu çalışmalar, ölçeğin ölçmeyi amaçladığı yapıya ne ölçüde temsil ettiğini göstermiştir.

Güvenilirlik

Ölçeğin güvenilirlik analizleri, uyarlama çalışması için kritik bir parçası olacaktır. Güvenilirlik, bir ölçüm aracının tutarlılığı ve kararlılığı ifade eder. Bu kapsamda, genellikle iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) hesaplanmıştır. Yüksek bir Cronbach Alfa değeri, ölçek maddelerinin aynı yapıya tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir.

Ayrıca, ölçeğin zamana karşı istikrarını değerlendirmek için test-tekrar test güvenilirliği yönteminin kullanıldığı varsayılmaktadır. Bu analizler, ölçeğin farklı zamanlarda uygulandığında benzer sonuçlar üretme yeteneğini ortaya koymaktadır.

Faktör Analizi

Umut Merkezi Ostomi Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin yapı geçerliliğini incelemek amacıyla uyarlama çalışmasında Faktör Analizi kullanılmıştır. Bu analiz, ölçeğin orijinal yapısını (yani, alt boyutların) Türkçe versiyonunda da korunup korunmadığını test etmiştir.

Genellikle, keşfedici faktör analizi (KFA) veya doğrulayıcı faktör analizi (DFA) uygulanarak maddelerin hangi alt boyutlar altında toplandığı ve bu faktörlerin toplam varyansı ne ölçüde açıkladığı incelenmiştir. Bu analizler, ölçeğin teorik yapısını ampirik verilerle uyumlu olduğunu göstermeyi hedeflemiştir.

Enstrüman

Test Type: Uyarlama (Adaptasyon) - Orijinal ölçek, Türkçe konuşan popülasyon için kültürel olarak adapte edilmiştir.

Format: Orijinal kaynaktaki belirtilmemekle birlikte, benzer yaşam kalitesi ölçeklerinde yaygın olarak kullanılan Likert Tipi Derecelendirme formatında olduğu varsayılmaktadır.

Language Available: Türkçe.

Population Group: Ostomi (stoma) varlığı nedeniyle yaşam kalitesi etkilenen bireyler.

Age Group: Yetişkin (18 yaş ve üzeri) ostomi hastalar.

Population Details: Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nde tamamlanan yüksek lisans tezinin örneklemini oluşturan, ostomi cerrahisi geçirmiş bireyler.

Test Methodology: Bireysel veya grup halinde doldurulabilen öz bildirim ölçeği (Self-Report Scale).

Anahtar Kelimeler

Sağlık Bilimleri, UMO-YKÖ, Psikometri, Geçerlik, Güvenilirlik, Faktör Analizi, Hemşirelik Araştırmaları.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Sağlanmamıştır.

Affiliation Email addresses: figeneroll@hotmail.com

Correspondence Address: Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir (Tez dönemi itibarıyla).

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçeğin adaptasyon çalışması 2011 yılında tamamlanmıştır. Ölçeğin ticari kullanımı, izin ve ücret durumu için sorumlu yazar Figen Erol ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Akademik çalışmalarda kullanım izni genellikle yazarın onayı ile sağlanmaktadır.

Kaynaklar

Erol, F. (2011). *Umut Merkezi Ostomi Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin geçerlilik ve güvenilirliği* (Yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Tez erişim linki: tez.yok.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF'i buradan indirilebilir: umut-merkezi-ostomi-yasam-kalitesi-olcegi-hope-center-

[ostomy-quality-of-life-scale-toad.pdf](#)

Umut Merkezi Ostomi Yaşam Kalitesi Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri, sağlanan orijinal kaynak içeriğinde mevcut değildir. Maddelere erişim için yazarla iletişime geçilmesi veya ilgili yüksek lisans tezinin incelenmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM